

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Toetsingskader Veilig Thuis

Utrecht, januari 2025

Inleiding

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd houdt toezicht op Veilig Thuis op basis van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015). Om transparant te zijn over wat de inspectie kan toetsen in haar toezicht op Veilig Thuis, maakt de inspectie een toetsingskader. Een toetsingskader bestaat uit een aantal normen en daarbij behorende toelichtingen. Per norm beschrijft de inspectie waar zij naar kijkt. De normen zijn gebaseerd op wetten en regels, veldnormen en richtlijnen die beroepsorganisaties van hulpverleners en kennisinstituten hebben opgesteld. Hier toetst de inspectie op.

In dit toetsingskader voor het toezicht op Veilig Thuis staan de gezinnen en huishoudens centraal. Gezinnen en huishoudens hebben recht op veiligheid en bescherming.

Thema's

In dit toetsingskader staat waarop de inspectie toetst bij het toezicht op Veilig Thuis. Daarbij kijkt de inspectie naar een aantal onderwerpen ('thema's'). Dit toetsingskader bestaat uit vier thema's:

1. Thema Veiligheid
2. Thema Gezin/Huishouden centraal
3. Thema De kundige professional
4. Thema Goed bestuur

Afhankelijk van de context, kan een inspecteur (extra) aandacht geven aan andere relevante onderwerpen of bepaalde onderwerpen selecteren.

Gebruik en ontwikkeling van toetsingskader

De inspectie gebruikt dit toetsingskader vanaf januari 2025. Zowel veldnormen als wetten en regels zijn voortdurend in ontwikkeling. Daarom past de IGJ dit toetsingskader aan bij relevante wijzigingen.

Met het openbaar maken van dit toetsingskader wil de inspectie bijdragen aan:

- > Transparantie over de werkwijze en het toetsen;
- > Agenderen van normen die betrokken beroepsgroepen, branche- en cliëntenorganisaties belangrijk vinden;
- > Stimuleren van organisaties en professionals om (samen) te werken aan een goede en veilige uitvoering van hun taken.

1. Thema Veiligheid

Iedereen heeft recht op veiligheid en bescherming. Gezinnen en huishoudens moeten erop kunnen vertrouwen dat Veilig Thuis professionele afwegingen maakt over hun veiligheid.

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
<p>1.1 Veilig Thuis heeft tijdig zicht op de veiligheid in het gezin of huishouden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 Wmo 2015. • Artikel 4.1.7 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Artikel 4.1.8 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 3.1 Doel. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.1 Doel veiligheidsbeoordeling. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.2 Wettelijk termijn. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.3 Zicht op Veiligheid. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.4 Stappen in de veiligheidsbeoordeling (7.4.1. informatie verzamelen). • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.5 Criteria voor het beleggen van de verantwoordelijkheid voor de vervolgstappen (7.5.1 Veilig Thuis). • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 9.4 Doorlopende veiligheidsinschatting. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 10.5 Doorlopende veiligheidsinschatting. 	<p>Bij een eerste contact met Veilig Thuis door adviesvrager en/of melder, vormt de professional een beeld van de actuele veiligheid van alle directbetrokkenen en van de (on)mogelijkheden van degene die contact opneemt voor het herstellen van de directe veiligheid.</p> <p>Binnen vijf werkdagen na binnenkomst van een melding maakt Veilig Thuis een veiligheidsbeoordeling. Bij meldingen met een spoedeisend karakter zorgt Veilig Thuis voor direct zicht op de (acute on-)veiligheid.</p> <p>Veilig Thuis schat zorgvuldig in of het voor de veiligheidsbeoordeling nodig is met (alle) directbetrokkenen te spreken. Als de noodzaak er is, spreken zij met alle leden van gezinnen en huishoudens.</p> <p>Voor elk gezin of huishouden dat na de veiligheidsbeoordeling niet direct is overgedragen naar een andere partij of dienst van Veilig Thuis, houden professionals zicht op de actuele veiligheid. Om het zicht op veiligheid te borgen zijn er afspraken gemaakt met de eventuele contactpersonen/ketenpartners, is er passend contact met gezinnen en huishoudens en wordt de urgentie hierop aangepast en vastgelegd in het dossier.</p>

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
1.2 Veilig Thuis beoordeelt de veiligheid op een systematische wijze.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 c Wmo 2015. • Artikel 4.2.1 Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.4. Stappen in de veiligheidsbeoordeling (7.4.1. Informatie verzamelen, 7.4.3 Veiligheidstaxatie en 7.4.4 Besluitvorming). 	<p>Voor de beoordeling van de veiligheid na een melding maakt Veilig Thuis gebruik van een gestandaardiseerd triage-instrument. Onderdeel van het instrument is een veiligheidstaxatie waarbij Veilig Thuis screent op acute onveiligheid, structurele onveiligheid en multiproblematische leefsituatie. Afhankelijk van de gemelde problematiek maakt de professional daarbij gebruik van de expertises zoals die binnen Veilig Thuis voorhanden zijn: die van vertrouwensartsen, gedragswetenschappers en aandachtsfunctionarissen op diverse deelterreinen. Veilig Thuis weegt af of aanvullende informatie nodig is voor het beoordelen van de veiligheid. Tot slot legt Veilig Thuis de veiligheidsbeoordeling navolgbaar vast in het dossier.</p>
1.3 Veilig Thuis organiseert dat acuut onveilige situaties kunnen worden opgeheven.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 d en e Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 4.3 Adviesgesprekken met directbetrokkenen. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.4.2 Afstemming en samenwerking met politie en Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 4.3 Adviesgesprekken met directbetrokkenen. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.3 Zicht op Veiligheid. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 9.4 Doorlopende veiligheidsinschatting. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 10.5 Doorlopende veiligheidsinschatting. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 begrippenlijst 'zicht op veiligheid'. 	<p>Veilig Thuis bepaalt indien nodig multidisciplinair hoe bij acute onveiligheid van leden van gezinnen en huishoudens te handelen. Veilig Thuis betreft indien nodig de netwerkpartners, bijvoorbeeld politie, om de onmiddellijke veiligheid te herstellen. Veilig Thuis neemt een passend besluit over het vervolg na acute onveilige situaties, gericht op het herstellen van veiligheid.</p>

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
<p>1.4 Veilig Thuis handelt bij een vervolg van een melding planmatig gericht op (structurele) veiligheid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.2.1 Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 9 Voorwaarden & Vervolg (9.5.1 Opstellen van veiligheidsvoorwaarden). • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 10 Onderzoek (10.4 Plan van Aanpak). 	<p>Veilig Thuis werkt in het kader van een 'onderzoek' aan het tijdig bevestigen of weerleggen van de gemelde vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Professionals stellen hiervoor een plan van aanpak op in een intercollegiaal overleg, en indien nodig met behulp van andere expertise.</p> <p>Bij elk vervolg stelt Veilig Thuis veiligheidsvoorwaarden vast. Tenzij dit (nog) niet nodig is, bijvoorbeeld omdat er uit het onderzoek is gekomen dat er geen sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Veilig Thuis richt zich op het inzetten van vervolghulp voor directe en stabiele veiligheid en (toekomstig) herstel van door directbetrokkenen opgelopen schade.</p>

2. Thema Gezin/huishouden centraal

Het is belangrijk dat gezinnen en huishoudens merken dat er naar hen geluisterd wordt. Zij merken dat Veilig Thuis zorgvuldig en respectvol is.

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
2.1 Veilig Thuis gaat altijd met zorgvuldigheid en respect het contact met gezinnen en huishoudens aan.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.2.1 lid 3 Wmo 2015. • Artikel 4.1.8 lid 2 en 3 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.1 contact met directbetrokkenen. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 14.3 Informatiepositie van Veilig Thuis. 	<p>Veilig Thuis spreekt als eerste met de gezinnen en huishoudens (Veilig Thuis kan hiervan afwijken bijvoorbeeld als de veiligheid in gevaar dreigt te komen). Gezinnen en huishoudens ervaren dat zij zorgvuldig en respectvol bejegend worden. Professionals informeren gezinnen en huishoudens over relevante onderwerpen, hun rechten en mogelijkheden van ondersteuning op een voor hen begrijpelijke manier. Professionals zijn zich bewust van hun bijzondere bevoegdheden en gaan hier proportioneel en subsidiair mee om.</p>
2.2 Veilig Thuis heeft de wensen, behoeften en mogelijkheden van gezinnen, huishoudens en directbetrokkenen in beeld.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.1 contact met directbetrokkenen. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 14.3 Informatiepositie van Veilig Thuis. 	<p>Gezinnen en huishoudens worden in de gelegenheid gesteld om hun visie te geven op de melding en hun situatie.</p> <p>Indien Veilig Thuis een vervolgdienst inzet worden de gezinnen en huishoudens altijd gehoord. Kinderen vanaf vier jaar worden gesproken door professionals en kinderen onder de vier jaar worden in ieder geval gezien.</p> <p>Gezinnen en huishoudens herkennen zich in de verslaglegging van de gesprekken die met hen zijn gevoerd.</p>

3. Thema De kundige professional

Gezinnen en huishoudens moeten erop kunnen vertrouwen dat professionals hun verantwoordelijkheid nemen om professioneel te handelen. Een kundige professional is in staat om zelfstandig te handelen waar het kan en schakelt anderen in waar dat nodig is.

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
3.1 Veilig Thuis zorgt ervoor dat besluitvorming plaatsvindt op zorgvuldige wijze.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.2.1 lid 1, 2 en 3 Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.1 contact met directbetrokkenen (7 Zorgvuldige omgang met informatie). • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.2 Besluitvorming. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.4.4 Besluitvorming. 	<p>Besluitvorming door Veilig Thuis vindt altijd plaats in of na overleg met een of meerdere professionals van Veilig Thuis. Afhankelijk van de gemelde problematiek maakt de professional daarbij gebruik van de expertises zoals die binnen Veilig Thuis voorhanden zijn (vertrouwensartsen, gedragswetenschappers en aandachtsfunctionarissen op diverse deelterreinen).</p> <p>Professionals zorgen voor navolgbare en inzichtelijke besluitvorming op basis van relevante informatie.</p>
3.2 Veilig Thuis zorgt voor een transparant en objectieve werkwijze in de omgang met informatie en dossiervoering.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 Wmo 2015. • Artikel 4.2.1 Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.1 contact met directbetrokkenen (7 Zorgvuldige omgang met informatie). • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.5 Criteria voor het beleggen van de verantwoordelijkheid voor de vervolgstappen. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 15.4 vuistregels zorgvuldige dossiervorming. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 15.8 Rechten van directbetrokkenen ten aanzien van de gegevens in het dossier. 	<p>Professionals scheiden feiten en interpretaties bij alle informatie (eigen informatie en verkregen informatie) in de dossiervoering. Hierbij vermeldt de professional de bronnen en past hoor en wederhoor toe.</p>

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
<p>3.3 Professionals werken samen met andere betrokkenen in het netwerk rondom een gezin/huishouden voor een integrale aanpak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 sub d, e en f Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 5 Advies en ondersteuning van omstanders en professionals. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.4 Samenwerking met justitiepartners. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 7.5 Criteria voor het beleggen van de verantwoordelijkheid voor de vervolgstappen. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 11.3.1 Directe overdracht na veiligheidsbeoordeling aan professionals buiten Veilig Thuis. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 12.2.3 Terugkoppeling aan het professionele netwerk. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 begrippenlijst 'Eén gezin, één plan'. 	<p>Veilig Thuis geeft andere professionals advies over wat zij kunnen doen en biedt waar nodig ondersteuning. Indien andere hulpverleners betrokken zijn bij gezinnen en huishoudens, werken de professionals samen in een netwerk. Professionals stemmen, in overleg met gezinnen en huishoudens, af met de andere hulpverleners.</p> <p>Professionals dragen daarbij zorg voor een zorgvuldige informatie- en kennisuitwisseling en maken met elkaar duidelijke afspraken over de samenwerking, wederzijdse verwachtingen, wie waarvoor verantwoordelijk is en regie.</p> <p>Wanneer er sprake is van een directe overdracht dan wordt de overdracht schriftelijk of digitaal gedaan, tenzij Veilig Thuis van mening is dat het noodzakelijk/wenselijk is dat een overdrachtsgesprek plaatsvindt in aanwezigheid van de directbetrokkenen ('warme overdracht'). Professionals maken bij directe overdracht na de veiligheidsbeoordeling afspraken met de overdrachtspartij(en) over:</p> <ul style="list-style-type: none"> > het maken van een veiligheids-, hulpverlenings- en herstelplan; > de verantwoordelijkheid voor de uitvoering en het toezicht op genoemde plannen. <p>Professionals zorgen na een ingezette dienst in principe voor een warme overdracht.</p>

4. Thema Goed bestuur

Het is belangrijk dat de samenleving er op kan vertrouwen dat Veilig Thuis bijdraagt aan meer veiligheid voor gezinnen en huishoudens. Daarom is het belangrijk dat Veilig Thuis op verantwoorde wijze wordt bestuurd. Voorwaarde hiervoor is een goede balans tussen financieel en organisatorisch beleid en het leveren van goede kwaliteit. Veilig Thuis is ervoor verantwoordelijk om voldoende deskundige en vakbekwame medewerkers in te zetten. Het is belangrijk dat Veilig Thuis een lerende organisatie is, die continu verbetert.

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
4.1 Veilig Thuis stelt het belang van de gezinnen en huishoudens centraal.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.2.1 Wmo 2015. • Artikel 4.2.10 Wmo 2015. • Artikel 4.2.11 Wmo 2015. • Artikel 4.1.1 lid 3 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Kader Goed bestuur (2022). • Governancecode Zorg (2022). 	<p>Het dagelijks bestuur zorgt dat de organisatie bijdraagt aan een goede uitvoering van de taken van Veilig Thuis. Het dagelijks bestuur weet waar de organisatie voor staat en draagt de daarbij passende normen en waarden actief uit, binnen en buiten de organisatie. Deze normen en waarden zijn zichtbaar in de organisatiecultuur en het gedrag van het dagelijks bestuur en de medewerkers van Veilig Thuis. Het dagelijks bestuur heeft kennis van de dagelijkse praktijk van de medewerkers van Veilig Thuis.</p> <p>Het dagelijks bestuur is open en integer. Zij legt verantwoording af over de taakuitvoering van Veilig Thuis.</p>
4.2 Veilig Thuis richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde werkwijze.	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 4 Wmo 2015. • Artikel 4.2.1 Wmo 2015. • Artikel 4.2.4 Wmo 2015. • Artikel 4.1.1 lid 2 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Artikel 4.1.3 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.2 Besluitvorming. • Kwaliteitskader Jeugd versie 2.1 (2016) paragraaf 3.3 Norm verantwoorde werktoedeling. • Kader Goed bestuur (2020). • Leidraad veilige zorgrelatie (2019). 	<p>Veilig Thuis is te allen tijde bereikbaar en beschikbaar in situaties waar onmiddellijke uitvoering van de taken van Veilig Thuis nodig is.</p> <p>Veilig Thuis beschikt over voldoende capaciteit van deskundige en vakbekwame medewerkers om deze taken tijdig uit te voeren. Veilig Thuis beschikt in ieder geval over voldoende deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hiervoor is in ieder geval een arts met deskundigheid op het gebied van kindermishandeling beschikbaar. Veilig Thuis voldoet aan de norm verantwoorde werktoedeling.</p> <p>Veilig Thuis gaat voor indiensttreding na of de medewerkers geschikt en competent zijn en of het verleden van medewerkers niet in de weg staat voor het verlenen van goede kwaliteit. Dit houdt onder meer in dat Veilig Thuis voldoet aan de wettelijke eisen die gaan over de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).</p>

Normen	Bronnen	Toetsingscriteria
		<p>Veilig Thuis stelt de medewerkers in staat om kennis en vaardigheden actueel te houden en stelt hen in staat om te werken volgens professionele normen.</p> <p>Veilig Thuis heeft samenwerkingsafspraken vastgelegd met netwerkpartners, onder andere over de overdracht van meldingen. Afspraken over het zicht op veiligheid is expliciet onderdeel hiervan.</p>
<p>4.3 Veilig Thuis verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.1.1 lid 2 Wmo 2015. • Artikel 4.2.2 Wmo 2015. • Kader Goed bestuur (2020). • Governancecode Zorg (2022). • Leidraad veilige zorgrelatie (2019). 	<p>Veilig Thuis heeft een voldoende en actueel beeld van wat wel en wat niet goed gaat in de eigen organisatie en in de uitvoering van haar taken. Veilig Thuis hanteert hierbij een PDCA-cyclus om te komen tot merkbare verbetering voor gezinnen en huishoudens. Voorwaarde hiervoor is een lerend werkklimaat, waar onder andere incidenten worden gemeld, geanalyseerd en tot verbetering leiden. Hier hoort bij dat Veilig Thuis in- en tegenspraak organiseert.</p> <p>Veilig Thuis draagt ook bij aan landelijke effectieve zorg voor veiligheid van gezinnen en huishoudens door samen te werken met andere Veilig Thuis organisaties en netwerkpartners.</p>
<p>4.4 Veilig Thuis biedt gezinnen en huishoudens de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 4.2.6 Wmo 2015. • Artikel 4.2.7 Wmo 2015. • Artikel 4.2.10 Wmo 2015. • Artikel 4.2.2 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.1.4 Veilig Thuis wijst alle directbetrokkenen op de mogelijkheden van ondersteuning. • Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019 2.1.5 Veilig Thuis informeert alle directbetrokkenen over hun rechten. 	<p>Met het oog op de ongelijkwaardigheid in de relatie met Veilig Thuis worden directbetrokkenen gewezen op de mogelijkheid dat zij zich kunnen laten ondersteunen. Bijvoorbeeld door een familielid, door een onafhankelijke vertrouwenspersoon of door anderen. Veilig Thuis faciliteert een laagdrempelige toegang tot de onafhankelijke vertrouwenspersoon.</p> <p>Veilig Thuis heeft een klachtenregeling en is aangesloten bij een onafhankelijke klachtencommissie. Directbetrokkenen worden geïnformeerd over het recht om een klacht in te dienen. De klachtenregeling voorziet in een laagdrempelige, goede en tijdige afhandeling van klachten. Veilig Thuis neemt (informele en formele) klachten serieus en benut deze voor het verbeteren van de uitvoering van taken.</p>

www.igj.nl

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.